

Estatu Islamikoak nahi du kalifato zaharrera itzuli sare sozialen gainean

Pello Zubiria Kamino

@pellozubiria

Estatu izan nahi lukeen egitura finkatzeko ahaleginean ari da El Irak eta Sirian kontrolpean dauzkan eremuetan: otomanoen inperioaren ezaugarriak orotarazten dituen kalifato bat, basailutza harremanetan oinarritua, eta aldi berean sare sozialen bidez komunikazioa erabiliz mugimendu sozial modernoak bezain arin.

Hiru edo bost milioi jende bizi dira 2015eko abendu honetan Estatu Islamikoak Iraken eta Sirian kontrolpean dauzkan eremu zabaletan. Ikuskizun dago egituratze politiko berria ondo hilabeteetan norantz bilakatuko den hura desegiteko potentzia handiek antolatu duten ofentsibaren sutan, baina dagoeneko esperimenduak hartu du munduak kontutan hartzeko moduko gorpuzkera.

Matthieu Rey irakasle frantsesak azaldu du Estatu Islamikoak bereganatuko eremuetan antolatu duen egituraketa. Unibertsitateko doktore gaztea, arabiera ikasia, Europar Batasunaren diru-laguntzaz Udaberri Arabiarrak ikertzen dituen WAWAW programaren barruan aztertu du gaia, gero *“Aux origines de l’Etat islamique”* artikuluan laburbildu duena.

Mendebaldearen amesgaiztoa bilakatu denez, Elren ezaugarri batzuetan arakatu dute hemengo hedabideek bezala ikerlariak: basakeriaren erabilera, tximistaren abiadan hedatzeko ahalmena, Ekialde Hurbila hankaz gora jarri izana, mundu osoko gazteak erakartzea... Aldiz, Reyk erreparatu dio islamistek mugimenduaren izenean aldarrikatzen duten horrexi: estatu izaerari.

Hasteko, dio Reyk, askok uste dutenaren kontra Elk ez ditu leherrarazi bi estatu klasiko, ez behintzat mendebaldarrok estatutzat jo ohi ditugun horietako bi. Bai Siria eta bai Irak XX. mende

bukaeratik zeuden estatu moduan gain behera etorriak.

Biak datoz baathismotik. 1960ko hamarkadan, deskolonizazio urte haietan, Sirian bezala Iraken agintea Baath mugimendu nazionalista arabiar sozialistak hartu zuen. 1970.era bi mugimendu berezitan etsaituak zeuden. Irak eta Iranen arteko gerra odoltsuak are gehiago urrundu zituen elkarrengandik, Siriak Iranen alde jokatu.

Baina bietan, Matthieu Reyk elkarriketatu dituen adituen arabera, agintari nagusiek antzeko jokabidez usteldu ziztuzten hasierako estatu moderno aurrezazale itxaropen haiek.

1970tik 1990 artean bi sistema politikoek instituzio bihurtu zuten ez-e-gonkortasun politikoa, suntsituz aurre egin ziezaiaketen antolaketa politiko eta sozial oro. Saddam Husseinek Iraken eta Jafez al Assadek Sirian agintea beren pertsonengan zentralizatu zuten, fideltasun pertsonala ezarritik gizaratean aurrera egiteko edo hondoratzeke lege. Ordainetan nor bere herrialdea taxuz egituratu gabe laga zuten.

Iraken apokalipsia lehertu zen 2003an AEBek inbaditu zutenean; Sirian 2011n herritarren matxinada lehertu eta laster gerra zibil bihurtzean. Estatu Islamiarra 2004an agertu zen Iraken, aurrez indarra hartzen ari ziren tribuen egiturak beretzako baliatuz. Baina David Petraeus jeneral amerikarraren estrategiak lortu zuen hura men-

deratzea. 2009rako Irakeko matxinada kontrolpean zeukatela uste izanda, Nuri al Maliki xiita agintean jarrita 2012ran AEBetako armada Iraketik irteten hasi zen. Elren bigarren eraso antolatuko du Abu Bakr al Baghdadik eta berehala Siriara zabalduko.

Basailutzan antolatu egitura anitza

Matxinoei antzeko moduan erantzun diete Bagdadeko eta Damaskoko gobernuak: polizia eta armada erretiratu kontrolatzeko nekezak diren eremuetatik, disidentzia bihurtu barneko etsai, herri-tar multzo osoak kriminalizatu...

Justu horrek eman dio hauspoa Estatu Islamikoari, eskueran utziz gizarte atal osoak, lur eremu aginterik gabekoak. Eta 2013ko apirilaren 9an Irak eta Siriako Estatu Islamikoa ofizialdu zuen. Baina nola ari da estatu hori gorpuzten?

Hasteko, lurraldea kontrolatuz itzal egingo dion edozein aginte kanporatuta. Horretarako lurralde osoa dago *check point* kontrolez josia. Barneko poliziarik ezean, Elk kontrol horien bidez gainbegiratzen ditu jende eta salgaien trafikoa, Estatuaren ikur sinboliko ere badirelarik.

Baina kanpora begirako mugarri garbirik ez du Estatu Islamikoak. Ahalegin militarra etsaiak menderatu eta eremuak konkistatzean datzan arren, eten gabe aldatzen dira fronteak eta talde txikien arteko aliantzak, muga fisikoak ezartzea zaila da. Bestalde, Elk ez du

Al Nusra mugimenduko gudariak herritar baten nortasun agiria kontrolatzen Alepoko karriketan ipinitako 'check point' batean. Matxinoek kontrol gune ugariokin markatzen dute beren aginte sinbolikoa morrontza zor dieten herritarren eta egituren aurrean.

NORTH COUNTRY PUBLIC RADIO

nazioartearen onarpenik bilatzen, are-
rioen kontrako borroka definitzen du.
Baina Abu Bakr al Baghdadik agintzen
duenetik, Elk bere menpe hartuei ba-
sailutza aitormena eskatzen die. Erdi
aroa edo otomanoen inperioa berpiztu
balira bezala, bideoek erakusten dituz-
te konkistatuko herrietako buruzagiak
eta herritarrek banan bana agintarie-
kiko morrontza onartzeko erritua bete-
tzen.

Basailutza harreman honek betek-
zunak ematen dizkie bi aldeei, eta ego-
kitzen da lekuan lekuko ezaugarrieta-
ra kasuistika zabalean. Adibidez, Deir
el Zur hiri inguruetan Siriako Armada
Askeko jeneral batek dilema hau zeu-
kan: edo Elren kontrako borrokan segi
galtzera kondenatuta, edo morrontza
aitortu Elri. Jeneralak basailutza pertso-

nalki onartu zuen, kolpe berean Elren
lekuko ordezkari bihurtuz.

Aldiz, Alepo inguruetan Ahrar al Sham
mugimendukoak ziren gudari batzuek ka-
lifa berriari obeditzea egin zioten zin, az-
ken erasoan beren estatu goren osoa aka-
batu ostean. "EI -dio Matthieu Reyk- sare
malgu bat da, bere geometria aldakorrean
taldeek menpekotasuna edo obeditzea
aitortzen dute, eta ordainetan eskubide
multzo baten jabe egiten dira". Zentroa-
ren kontrola badirudi lausoagoa dela lan-
da eremuetan, zurrunagoa hiriguneetan.
Buruzagitzak gerra betean eguneroko bi-
zitzako beharrak segurtatzearekin nahiko
lan duenez, lekuko erakundeek sarritan
lehen bezalatsu funtzionatzen segitzen
dute, auzitegiek esate baterako.

El zentralaren diru sarrerei dagokie-
nez, ezaguna da horiek eskuratzen di-

tuela lehengaien salmentatik -petrolio
batik bat-, eguneroko salgaien zergeta-
tik eta gerrako harrapakinetatik.

Hala ere, estatu egituren eskema ho-
nek oroitarazten digun arren otoma-
noen inperioa, Elri munduan oihartzun
izugarria eman dion komunikazioa
marketin oso moderno batekin anto-
latuta dago. Zenbait ataletan, Elk sor-
tzen duen komunikazioak antza gehia-
go dauka Gobernu Kanpoko Erakunde
baten estiloarekin, talde lokal bakoitza
bere propaganda sortzen, denak elka-
rri oihartzun eginez sare sozialen ere-
duan...

Horra EI zango bat duela antzinako
basailu harremanetan jarria eta bes-
tea bai forman eta bai diskurtsoan ekin-
tza publiko postmoderno bat sustatzen
duen komunikazio txit berritzaileen. ■

ZINKUNEGI
OPTIKA

Hernani, 23 · 20004 Donostia
T. 943 420 624
info@zinkunegioptika.com
www.zinkunegioptika.com

zuri begira